

Länsstyrelsen i Malmöhus län
205 15 MALMÖ

Överklagande i fråga om naturreservatet
Sandhammaren i Ystads kommun

Länsstyrelsen i Malmöhus län beslutade den 10 november 1987 med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) att förklara ett område om ca 625 hektar, varav ca 450 hektar landområde, i Ystads kommun som naturreservat med namnet Sandhammaren. Länsstyrelsen åberopade i beslutet bl.a. områdets geovetenskapliga, botaniska och zoologiska värden, dess naturskönhet och dess förutsättningar för friluftsliv.

Länsstyrelsen framhöll vidare att Sandhammaren i den fysiska riksplaneringen betecknats som riksobjekt för den vetenskapliga naturvården och friluftslivet.

Ändamålet med reservatet är enligt beslutet att bevara de naturvetenskapliga och kulturella värdena samt att ge allmänheten möjligheter att bl.a. utnyttja området för friluftsliv. Enligt beslutet är det därvid av särskild betydelse bl.a. att bidra till en omstrukturering av bebyggelsen så att den på sikt ej motverkar reservatets syften. I beslutet anges att denna fråga regleras i särskild stadsplan för Hagestad 27:6 m.fl. fastställd 1987-11-10.

I föreskrifter för reservatet stadgas förbud mot bl.a. att uppföra helt ny byggnad, om- och tillbyggnad eller annan anläggning samt att plantera eller så träd och buskar och att avverka eller röja i träd- och buskbevuxna områden. Vidare förpliktas markägare och annan sakägare att tåla det intrång som följer med ett allmänt utnyttjande av marken samt att skötsel-åtgärder vidtas enligt skötselplan, m.m.

Vidare fastställde länsstyrelsen den 10 november 1987 en skötselplan för naturreservatet Sandhammaren.

Länsstyrelsens beslut har överklagats dels av advokat Bo Olson som ombud för [REDACTED] och 34 andra markägare, dels av [REDACTED]. Länsstyrelsen överlämnade överklagandena med eget yttrande den 6 december 1990. Klagandena har där- efter inkommit med ytterligare skrivelser.

Av handlingarna i ärendet framgår att länsstyrelsen och bl.a. Olson haft överläggningar efter reservatsbeslutet den 10 november 1987 för att undersöka förutsättningarna för att genom ändringar i beslutet nå en överenskommelse. I samband därmed har länsstyrelsen upprättat ett utkast till nytt beslut om reservat och skötselplan daterat den 15 augusti 1990 och ytterligare ett daterat den 12 november 1990.

Olson yrkade i överklagandet i första hand att länsstyrelsens beslut om reservat och skötselplan skall upphävas i dess helhet.

I andra hand yrkade Olson att reservatets areal skall begränsas samt att punkterna A1, A3, A5, A7, A8, A14, A15, C3, C4, C5 och C10 i reservatsföreskrifterna skall upphävas eller ändras. Vidare yrkade Olson i fråga om skötselplanen att bestämmelserna om skogsbruk och tomtplatsavgränsning skall göras mindre inskränkande samt att markägarna inte skall åläggas att svara för underhåll av markvägar och för behövliga skogsbruksåtgärder.

I en skrivelse den 30 april 1991 uttalar Olson bl.a. att länsstyrelsens förslag från augusti 1990 kan ligga till grund för regeringens beslut. Olson anser vidare att en bestämmelse om ny- och tillbyggnader bör tas med i avsnitt 2.1.6. i skötselplanen. Bestämmelsen i fråga återfanns i länsstyrelsens förslag av den 15 augusti 1990 men inte i förslaget av den 12 november 1990. Den innebär bl.a. att nybyggnader om högst 10 m² i anslutning till befintlig bebyggelse är tillåtna liksom tillbyggnader om högst 10 m² eller 25 % av befintlig bostadsyta, dock högst upp till 55 m² sammanlagd bostadsyta.

[REDACTED] yrkar i första hand att hennes mark inte skall förklaras som naturreservat. I andra hand yrkar hon vissa ändringar i reservatsföreskrifterna A1, A4, A7, A8, A15, B och i skötselplanen. Hon vill sålunda få behålla rätten att plantera eller så träd och buskar samt att avverka eller röja träd. Hon yrkar vidare att de markägare som inte har sommarbostad på sitt område skall ha rätt att uppföra en sådan på sin mark för eget bruk. Vidare godtar

hon inte att markägare och annan sakägare förpliktas att tåla det intrång som följer med ett allmänt nyttjande av marken. Vad gäller skötselplanen godtar hon inte att markägarna skall svara för underhåll av markvägar och för behövliga skogsbruksåtgärder.

Enligt ytterligare en skrivelse accepterar [REDACTED] inte förbud mot att anbringa tavlor m.m. (A11) och mot att anlägga vägar m.m. (A12). Hon yrkar också beträffande C att förbudet enligt punkt 3 skall ändras så att markägare utan fritidshus på sin mark får tälta eller ställa upp husvagn m.m. på den.

Regeringen finner i likhet med länsstyrelsen att hela området i fråga bör avsättas som naturreservat.

Vidare finner regeringen att överklagandena bör bifallas till vissa delar när det gäller reservatsföreskrifter och skötselplan.

När det gäller reservatsföreskrifterna bör sådana ändringar göras med anledning av överklagandena, som ansluter till länsstyrelsens förslag till ändringar den 12 november 1990.

Under rubriken Ändamål med reservatet (s.3) bör andra stycket tredje strecksatsen lyda

" - tillåta skogsutvecklingen på stabiliserade dynområden"

och andra stycket femte strecksatsen lyda

" - fritidsbebyggelsen inom reservatet regleras i särskild stadsplan för Hagestad 27:6, upprättad 1987-03-03, antagen 1987-06-17 och fastställd 1987-11-10".

Beträffande föreskriften C3 finner regeringen att markägare (vad här sägs om markägare skall också gälla sådana innehavare av särskild rätt som avses i länsstyrelsens beslut) tillfälligt bör få tälta eller ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande på sin mark. Det skall i så fall ske intill en bostadsbyggnad, om det finns någon på fastigheten.

Förbudet under C10 om ridning bör upphävas vad gäller markägare.

Dessutom finner regeringen att följande delar av reservatsföreskrifterna bör utgå eller ändras.

Föreskriften under B att markägare m.fl. "förpliktas tåla det intrång som följer av ett allmänt utnyttjande av marken" är för obestämd för att ligga till grund för några skyldigheter

för markägarna att tåla intrång utöver vad som redan gäller enligt allemansrätten. Denna föreskrift bör därför tas bort eller ändras.

Förbud med stöd av 10 § naturvårdslagen får endast avse allmänheten. Kvarvarande överklagade förbud under littera C, som anges gälla även för markägare, bör därför inte vad avser dem stå kvar där.

Med bifall till överklagandena i ovan nämnda delar anmodar regeringen länsstyrelsen att besluta om erforderliga ändringar av föreskrifterna för reservatet.

Regeringen avslår överklagandena i övrigt vad gäller föreskrifterna.

Beträffande skötselplanen bör av punkten 2.1.6. Bebyggelse framgå att när det gäller kompletteringar av befintlig bebyggelse kan begränsade ny- och tillbyggnader godtas från naturvårdssynpunkt om de håller sig inom de gränser länsstyrelsen avsåg i sitt förslag den 15 augusti 1990.

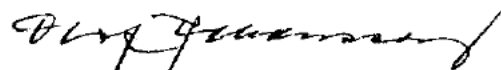
Vidare bör vad som sägs om tomtavgränsning i 2.1.6. utgå.

Slutligen bör inte markägarna åläggas i skötselplanen att - utöver vad som gäller enligt andra bestämmelser - underhålla markvägar eller vidta skogsbruksåtgärder. Vad som sägs om detta i punkten 3.3. bör därför utgå.

Med bifall till överklagandena i nämnda delar anmodar regeringen länsstyrelsen att besluta om erforderliga ändringar av skötselplanen.

I övrigt avslår regeringen överklagandena.

På regeringens vägnar

Olof Johansson

Olof Molin

Kopia till

Statens naturvårdsverk
Vstads kommun

Bo Olson

**ÄNDRING AV BESLUT OM BILDANDE AV NATURRESERVATET
SANDHAMMAREN I YSTADS KOMMUN**

(2 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Sandhammaren
Kommun	Ystad
Läge	Kustavsnittet i den sydöstligaste delen av Malmöhus län
Kartblad	Topografisk karta: ID/2D Ystad NO/ Tomelilla SO Ekonomisk karta: ID 8j Sandhammaren
Gräns	Området är markerat med svart heldragen linje på karta (bilaga 1). Reservatet omfattar även vattenområdet från fastlandet intill ett djup av 3 m (anges inte på kartan).
Fastigheter	Hagestad 2:26 m fl, Löderup 39:1 m fl samt samfällid mark
Areal	Ca 450 ha landareal och ca 175 ha vattenareal.
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Malmöhus län

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Länsstyrelsen beslutade den 10 november 1987 att förklara området som naturreservat. Beslutet och skötselplanen överklagades av markägare. Regeringen har i beslut den 16 november 1992 bifallit överklagandena i vissa delar och anmodat Länsstyrelsen att besluta om erforderliga ändringar av föreskrifterna och ändring av skötselplanen.

Beskrivning av området

Sandhammaren, beläget i sydöstligaste hörnet av Skåne, utgör ett omfattande sanddynområde med intressanta strandmorfologiska processer. Området är, genom sin omfattning och orördhet, unikt i Sverige. Efter hand som dynerna byggs upp och stabiliseras utvecklas zoner med olika vegetationstyper.

Denna zonerings samt vegetationens dynamik och artsammansättning är av stort botaniskt och markvetenskapligt intresse. Ekkrattskogen innanför dynerna har lång kontinuitet och är som vegetationstyp av stort vetenskapligt värde. Denna vegetationstyp har i Sandhammarenområdet sin viktigaste förekomst i landet. Även tallskogen har lång kontinuitet i form av skyddsskogsplanteringar som inleddes under 1700-talet och slutfördes under 1800-talet. Dessa planteringsskogar är därför av stort markhistoriskt värde. Området har även en märklig insektsfauna. Strandområdet är av väsentlig betydelse såsom badplats och rekreationsområde.

Sandhammaren har i den fysiska riksplaneringen betecknats som riksobjekt för den vetenskapliga naturvården och friluftslivet.

Delar av området är även av riksintresse för kulturminnesvården. Fyren är byggnadsminnesmärke. Livräddningsstationen har byggnadsminneskaraktär.

Sandhammaren föreslås avsättas som naturreservat i naturvårdsplanen för Malmöhus län.

En närmare beskrivning av Sandhammaren redovisas i skötselplan.

GRUND FÖR BESLUTET

Sandhammarenområdet är av geovetenskapligt värde såsom ett omfattande kustdynområde med aktiva kustprocesser som är unika inom Sverige. Det är av botaniskt värde på grund av de stora arealerna av ekkratt med lång kontinuitet samt den stora variation av biotoper knutna till sanddynen och instabil mark. Områdets geologiska underlag, som består av kalksten, skapar dessutom förutsättningar för en särpräglad flora där sandpålagringen varit ringa. Även faunan är av betydande intresse, bl a förekomster av sällsynta häckfåglar och även insekter bland vilka flertalet arter är unika i ett nationellt perspektiv. Området är därför av zoologiskt värde. Området är dessutom naturskönt. Det har stora förutsättningar för bad och annat friluftsliv. Området har utgjort ett ekbevuxet resursområde redan under förhistorisk tid. Fyren och livräddningsstationen illustrerar sjöfartens villkor under historisk tid. Området har härigenom ett kulturarhistoriskt värde.

Dynejekosystemen inom Sandhammarenområdet är känsliga för störningar i form av slitage och erosion även om de till sin natur i viss mån gynnas av dynamik. Ekkratten har mycket lång kontinuitet medan tallarna planterats under olika perioder med början under 1700-talet för att begränsa sandflykten. Delar av området bör till följd av detta undantas från skogsbrukskrav. Övriga delar av området kräver skogsskötsel där särskild hänsyn tas till fauna och flora samt friluftsliv. Ytterligare åtgärder behöver vidtas för att främja allmänhetens friluftsliv och bidra till att motverka skador på mark och vegetation. Det är därför med ovan nämnda motiv och på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, sin skönhet och områdets betydelse för allmänhetens friluftsliv motiverat att förklara området som naturreservat.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) förklarar Länsstyrelsen det område som naturreservat som utmärkts på bifogad karta (bilaga 1).

Naturreservatets namn skall vara **Sandhammaren**.

Ändamålet med reservatet

Målet med reservatet skall vara att bevara de naturvetenskapliga och kulturella värdena innefattande vegetationstyper, geomorfologi och mark-historia, samt att tillgodose möjligheterna för allmänheten att uppleva områdets natur och utnyttja det för rekreation och friluftsliv.

Av särskild betydelse skall därvid vara att

- tillåta Sandhammaren bestå som ett aktivt kustmorfologiskt område
- tillåta de naturliga processerna styra dynområdets utveckling. Dock skall erosionsskador till följd av markslitage kunna åtgärdas.
- tillåta skogsutvecklingen på stabiliserade dynområden
- betrakta skog på dynområden uteslutande som skyddsskog
- fritidsbebyggelsen inom reservatet regleras i särskild detaljplan för Hagestad 27:6 m fl, upprättad 1987-03-03, antagen 1987-06-17 och fastställd 1987-11-10. Bygglövsärenden skall underställas länsstyrelsen rörande lämplighet från naturvårdssynpunkt enligt punkt A 15 i föreskrifterna för reservatet.

För området skall gälla de föreskrifter som med stöd av 8-10 § § naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen anges nedan.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- 1 utföra åtgärd som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, borra, schakta, dika, dämna, dränera, utfylla, plöja eller utföra annan markberedning
 - 2 bedriva täktverksamhet i någon form
 - 3 anordna upplag annat än tillfälliga upplag för skogsbrukets behov
 - 4 avstycka tomtmark inom fastigheter eller samfälligheter
 - 5 framdraga luftledning
 - 6 uppföra stängsel eller hägnad i syfte att hindra allmänhetens tillträde
 - 7 plantera eller så träd och buskar
 - 8 avverka eller röja i träd- eller buskbevuxna områden
 - 9 använda handelsgödselmedel eller andra växtnäringsämnen
 - 10 använda kemiska bekämpningsmedel
 - 11 anbringa tavla, plakat, skylt, affisch, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och reservatsskyltar undantagna
 - 12 anlägga vägar, stigar eller parkeringsplatser
 - 13 bedriva jakt helgdagar samt efter klockan 12 på lördagar.
- Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd
- 14 framdraga markledning
 - 15 uppföra helt ny byggnad, om- och tillbyggnad eller annan anläggning.
 - 16 markbereda inom skogsmark
 - 17 annat än tillfälligt få tälta eller ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande intill bostadsbyggnad om sådan finns på fastigheten

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för de åtgärder som angivits nedan under B eller som behövs för reservatets skötsel i enlighet med av Länsstyrelsen fastställd skötselplan. Bestämmelserna skall vidare ej utgöra hinder för åtgärder i samband med drift och underhåll av befintliga ledningar samt vid tillåten byggnation enligt fastställd detaljplan. I samband med utförande av arbeten skal samråd ske med Länsstyrelsen. Vid akuta reparationer kan dessa samråd ske sedan arbetena inletts.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och annan sakägare förpliktas tåla att följande anordningar utförs och att åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

- 1 Anordningar för utmärkning och upplysning om reservatet.
- 2 Utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens friluftsliv nämligen toaletter, stigar, spänger, sopkärl, servicebyggnad, parkeringsplatser.
- 3 Åtgärder för skötsel av skog, dynområden och strandområde så som närmare anges i av Länsstyrelsen fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- 1 borra, spränga, mejsla, gräva, schakta, muddra, utfylla eller tippa
- 2 gräva upp växter eller plocka växter för avsalu
- 3 tälta eller ställa upp husvagn, campingbil eller motsvarande
- 4 göra upp eld
- 5 framföra motordrivet fordon annat än på härför anvisad väg eller plats
- 6 parkera annat än på särskilt anvisade platser
- 7 avsiktligt störa djurlivet undantaget fisket
- 8 på ett störande sätt använda radio, bandspelare, musikinstrument eller liknande
- 9 rida inom området utom inom en 25 meter bred zon närmast vattenlinjen under tiden den 1 september - den 30 april
- 10 varaktigt lägga upp båtar på stranden
- 11 medföra ej kopplad hund
- 12 avlägsna tång från strandplan och dyner
- 13 beträda inhägnade områden med tillträdesförbud
- 14 anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

15 samla insekter.

Med hänsyn till de speciella förhållanden som råder inom reservatet får Länsstyrelsen erinra om bestämmelser i brottsbalken m m om att det inte är tillåtet att avsiktligt störa hemfriden för boende i området.

Scoutläger eller liknande kan efter Länsstyrelsens tillstånd anordnas inom nordvästra hörnet av reservatet.

D. Bestämmelser med stöd av 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltare

Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen i Malmöhus län.

Skötselplan

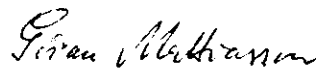
Skötseln och dispositionen av området skall bedrivas enligt av Länsstyrelsen fastställd skötselplan för reservatet.

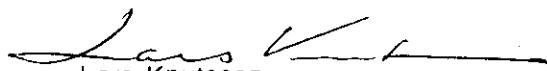
Reservatets gränser skall utmärkas i enlighet med svensk standard (SIS 03 15 22).

Samråd skall vid naturvårdsförvaltningen fortlöpande äga rum med berörda markägare och myndigheter.

De nu vidtagna ändringarna kan överklagas hos regeringen (miljö- och energidepartementet), se bilaga 2.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade deltagit Ingrid Nilsson, juridiska enheten och Torsten Göransson, planenheten.

Göran Mattiasson

Lars Knutsson

Bilagor

1. Karta över reservatets avgränsning
2. Hur man överklagar